

การประเมิน
ความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

คำนำ

การบริหารจัดการความเสี่ยงถือเป็นสิ่งสำคัญที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ดำเนินการจัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายในการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กอสอ ๐๔๐๙๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือบริหารองค์กรที่มีความสำคัญและนำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนซึ่งอาจก่อให้เกิดประโยชน์หรืออาจส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าวจึงได้จัดให้มีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อเป็นกลองขับเคลื่อนของการดำเนินงานที่ได้มาตรฐานและเป็นไปตามหลักวิชาการที่เหมาะสมรวมทั้งกำหนดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือมีความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงสามารถดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้ในแผนซึ่งเป็นการลดมูลเหตุและโอกาสที่จะเกิดความเสียหายให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงนี้จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหาร พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนดังกล่าวสามารถลดความเสี่ยงหรือผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือต่อไป

นายรัสสี พิจุลย์
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ
๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	๗
บทที่ ๓ แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง	๑๕
บทที่ ๔ กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง	๑๘
บทที่ ๕ แผนการบริหารจัดการความเสี่ยง	๒๘
ภาคผนวก	
คำสั่ง อบต.หัวเรือ ที่ ๖๑๔/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารจัดการความเสี่ยงองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	๔๐

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการดำเนินงานขององค์กรจะต้องเผชิญกับสภาวะความไม่แน่นอนทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งก่อให้เกิดเหตุการณ์ทางที่เป็นความเสี่ยงและโอกาสที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรโดยความเสี่ยงจะส่งผลกระทบต่อในเชิงลบในขณะที่โอกาสก่อให้เกิดประโยชน์จะเป็นตัวสร้างมูลค่าต่อองค์กร ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยป้องกันรักษาและส่งเสริมให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร นอกจากนี้การบริหารความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยมุ่งเน้นให้ทุกกระบวนการดำเนินงานด้วยความโปร่งใสมีประสิทธิภาพส่งผลดีต่อภาพลักษณ์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ จึงให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยมีการกำหนดนโยบายแนวทางและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ ตลอดจนกรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์กรเชิงบูรณาการของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ได้ให้คำจำกัดความของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรไว้ว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรคือการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจการรวมทั้งกระบวนการที่กำหนดขึ้นและนำไปใช้โดยคณะกรรมการฝ่ายบริหารและบุคลากรอื่น ๆ ขององค์กรเพื่อกำหนดกลยุทธ์และใช้กับหน่วยงานทั้งหมดในองค์กรโดยได้รับการออกแบบมาเพื่อระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นซึ่งอาจมีผลกระทบต่อองค์กร รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ภายใต้ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้ความมั่นใจว่าองค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การบริหารจัดการความเสี่ยงจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกคนขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือต้องให้ความสำคัญและถือปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายแล้ววัตถุประสงค์ขององค์กร

วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. เพื่อเป็นแนวทางให้ส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือมีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ในทิศทางเดียวกัน
๒. เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือสามารถดำเนินการได้ตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ที่กำหนดในแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
๓. เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงในส่วนราชการทุกระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ได้แก่ สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง กองสวัสดิการสังคม และ หน่วยตรวจสอบภายใน
๔. เพื่อเป็นการลดโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือและเป็นกรอบแนวทางในการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานบริหารจัดการความเสี่ยง

เป้าหมายการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. ผู้บริหารและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ

๒. จัดให้มีระบบการบริหารที่ดีและเป็นไปอย่างมีระบบและมีองค์ประกอบหลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีและครบถ้วน

๓. สามารถนำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารงานที่รับผิดชอบ

ประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ เนื่องจากการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการดำเนินงานซึ่งตั้งอยู่บนสมมุติฐานในการตอบสนองต่อเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร

๒. ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงต่าง ๆ ที่สำคัญซึ่งจะทำให้พนักงานภายในองค์กรเข้าใจเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กรและตระหนักถึงความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรได้อย่างครบถ้วน

๓. เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารเนื่องจากการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผนการกำหนดกลยุทธ์ การติดตาม ควบคุมและวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร

๔. ช่วยให้การพัฒนาดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน การบริหารจัดการความเสี่ยงทำให้รูปแบบการตัดสินใจในการปฏิบัติงานขององค์กรมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การตัดสินใจโดยที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในกลยุทธ์วัตถุประสงค์ขององค์กรและระดับความเสี่ยงอย่างชัดเจน

๕. ช่วยให้การพัฒนาการบริหารและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรมและการเริ่มใช้มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ความหมายและคำจำกัดความการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. ความเสี่ยง หมายถึง ความไม่แน่นอนที่อาจส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โดยผลกระทบดังกล่าวทำให้การดำเนินงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายหรือความคาดหวัง โดยอาจวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงได้จากผลกระทบของเหตุการณ์และโอกาสที่จะเกิด

๒. ปัจจัยเสี่ยง หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุของความเสี่ยงที่จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการดำเนินงานหลักที่กำหนดไว้ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร

๑) ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ความเสี่ยงที่องค์กรต้องพยายามลดให้น้อยลงหรือหมดไป เช่น ความเสี่ยงในด้านนโยบาย ความเสี่ยงในด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคล ความเสี่ยงในด้านการเงิน และความเสี่ยงในด้านกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เป็นต้น

๒) ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือความรู้รับรับผิดชอบขององค์กร ซึ่งต้องพยายามหามาตรการที่จะลดผลกระทบในทางลบให้ได้มากที่สุด เช่น ความเสี่ยงด้านภาวะเศรษฐกิจ ความเสี่ยงด้านการเมืองการปกครอง

ความเสี่ยงด้านการแข่งขัน ความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ความเสี่ยงด้านสังคมและพฤติกรรมผู้บริโภค ความเสี่ยงด้านกฎหมาย และความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ เป็นต้น

๓. การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยงและการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยการประเมินจาก

๑) โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ หมายถึง ความที่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

๒) ผลกระทบ หมายถึง ขนาดความรุนแรงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์

ความเสี่ยง

๔. ระดับความเสี่ยง หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง แบ่งออกเป็นห้าระดับ คือ ความเสี่ยงสูงมาก ความเสี่ยงสูง ความเสี่ยงปานกลาง ความเสี่ยงต่ำ และความเสี่ยงน้อยมาก

๕. การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การกำหนดนโยบายโครงสร้างและกระบวนการเพื่อให้คณะกรรมการผู้บริหารและบุคลากรนำไปปฏิบัติในการกำหนดกลยุทธ์และปฏิบัติงานทั่วทั้งองค์กร โดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงจะสัมฤทธิ์ผลได้องค์กรจะต้องสามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นประเมินผลกระทบต่อองค์กรและกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสมให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในระดับหนึ่งว่าผลการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๖. การบริหารความเสี่ยงโดยองค์กรรวม หมายถึง การบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร รวมถึงกระบวนการในการปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยต้องพยายามที่จะลดสาเหตุของความเสี่ยงในแต่ละโอกาสที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้องค์กรเกิดความเสียหายด้วยการทำให้ระดับความเสี่ยง และขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้และตรวจสอบได้อย่างมีระบบโดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์

๗. การจัดการความเสี่ยง หมายถึง แนวทางในการลดโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์หรือความเสี่ยงหรือลดผลกระทบความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

๘. การติดตามประเมินผล หมายถึง ระบบบริหารความเสี่ยงที่สมบูรณ์หน่วยงานจะต้องมีการติดตามผลระหว่างดำเนินการตามแผนและทำการสอบสวนดูว่าแผนจัดการความเสี่ยงได้มีประสิทธิภาพดีให้คงดำเนินการต่อไป เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดไว้มีความเพียงพอเหมาะสมมีการปฏิบัติตามจริง ข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันเวลา นอกจากนี้ควรกำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงซ้ำอีกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อดูว่าความเสี่ยงได้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้แล้วหรือมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นมาอีกหรือไม่

๙. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ความเสี่ยงที่องค์กรต้องพยายามลดให้มันน้อยลงหรือหมดไป ได้แก่ ความเสี่ยงในด้านนโยบาย ความเสี่ยงในด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงในด้านทรัพยากรบุคคล ความเสี่ยงในด้านการเงิน และความเสี่ยงในด้านกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เป็นต้น

๑๐. ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือความรู้รับผิดชอบขององค์กรซึ่งต้องพยายามหามาตรการที่จะลดผลกระทบในทางลบให้ได้มากที่สุด ได้แก่ ความเสี่ยงด้านภาวะเศรษฐกิจ ความเสี่ยงด้านการเมืองการปกครอง ความเสี่ยงด้านการแข่งขัน ความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ความเสี่ยงด้านสังคมและพฤติกรรมผู้บริโภค ความเสี่ยงด้านกฎหมายและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ เป็นต้น

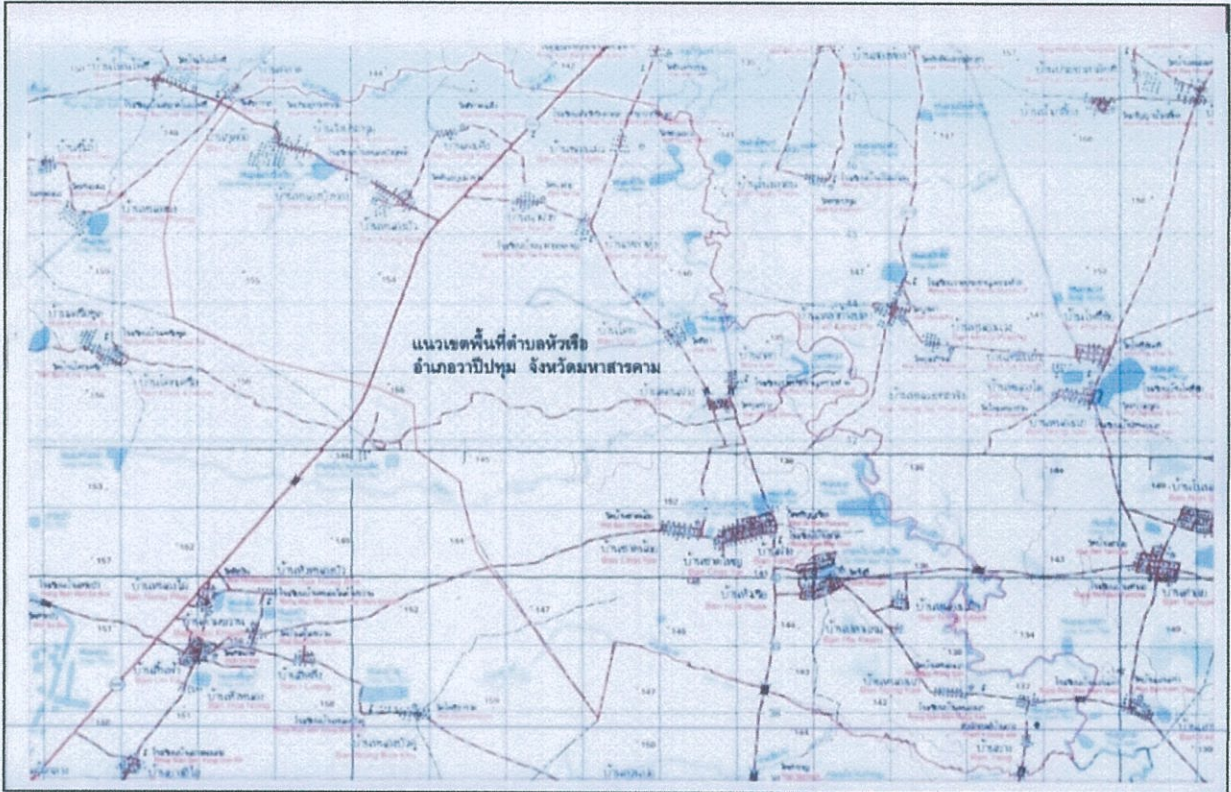
๑๑. COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) หมายถึง กรอบแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงแบบทั่วองค์กรมีแนวทางในการแจกแจง

ปัญหาและความเสี่ยงออกเป็นองค์ประกอบย่อยย่อย รวมถึงมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรู้รับผิดชอบ
ด้านการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน

บทที่ ๒
ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ
ข้อมูลทั่วไป
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ที่ตั้งของหมู่บ้าน

แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

สภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ตั้งอยู่ที่เลขที่ ๑๔๓ หมู่ที่ ๒ บ้านชาติใหญ่ ตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอวาปีปทุม ไปทางทิศใต้เป็นระยะทางประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูง ดินเป็นดินทราย หน้าฝนเก็บน้ำไม่อยู่หน้าแล้งแห้งแล้ง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เหมาะสำหรับการปลูกพืชที่ต้องการปริมาณน้ำน้อย

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อ ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ทิศใต้	ติดต่อ อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดต่อ ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อ ตำบลบ้านหวาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

๒. เนื้อที่

ตำบลหัวเรือ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๕๗.๒๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๕,๘๐๖ ไร่ ๑ งาน

๓. ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูง ดินเป็นดินทราย หน้าฝนเก็บน้ำไม่อยู่หน้าแล้งแห้งแล้ง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เหมาะสำหรับการปลูกพืชที่ต้องการปริมาณน้ำน้อย

๔. สภาพภูมิอากาศ มี ๓ ฤดู คือ

ฤดูฝน จากเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม
 ฤดูหนาว จากเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม
 ฤดูร้อน จากเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน

๕. ประชากร

จำนวนประชากร (ตามทะเบียนราษฎร) ทั้งสิ้น ๑๐,๐๐๕ คน แยกเป็น ชาย ๔,๙๓๐ คน หญิง ๕,๐๗๕ คน แยกเป็นรายหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ มี ๒๑ หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางแสดงจำนวนประชากรของตำบลหัวเรือตามทะเบียนราษฎร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	จำนวนราษฎร (คน)			ชื่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
				ชาย	หญิง	รวมทั้งสิ้น	
๑	บ้านชาติใหญ่	๑๗๖	๒,๙๐๐	๓๘๘	๓๙๒	๗๘๐	นายสุวรรณ เกณฑ์มา (กำนัน)
๒	บ้านชาติใหญ่	๑๖๘	๒,๙๐๑	๓๕๖	๓๕๐	๗๐๖	นายสุทัศน์ สิตะสังข์
๓	บ้านชาติน้อย	๑๕๔	๓,๗๘๐	๓๔๒	๓๔๓	๖๘๕	นายพรชัย กุมชาด
๔	บ้านหัวเรือ	๑๓๔	๓,๒๓๖	๒๘๔	๓๐๔	๕๘๘	นายสงวน ยินดี
๕	บ้านฝาง	๑๓๑	๒,๐๒๙	๒๙๔	๒๘๙	๕๘๓	นางนันทนา นุพัฒน์
๖	บ้านกอก	๑๒๔	๑,๙๗๙	๒๒๗	๒๖๓	๔๙๐	นายชยุตรานันท์ มาลาศุนย์
๗	บ้านกุดอ้อ	๑๕๓	๒,๔๙๘	๓๑๔	๓๑๓	๖๒๗	นายสุทัศน์ ปาปะไพโร
๘	บ้านหนองบัว	๑๔๓	๑,๘๔๘	๒๙๕	๓๑๕	๖๑๐	นายสำราญ อินธิแสง
๙	บ้านยาง	๕๒	๑,๐๙๘	๙๔	๑๐๗	๒๐๑	นายดาวเรือง อานเขียน
๑๐	บ้านโคก	๑๒๖	๑,๓๙๕	๒๖๗	๓๐๑	๕๖๘	นายประเสริฐ ก้อนทอง
๑๑	บ้านหนองแก	๖๑	๑,๐๕๐	๑๔๑	๑๔๔	๒๘๕	นายทองใบ บุตรโชติ
๑๒	บ้านนาฝาย	๑๓๐	๑,๓๔๙	๒๓๙	๒๓๒	๔๗๑	นายบุญหนา คุณสีขาว
๑๓	บ้านของแมว	๗๔	๑,๘๙๑	๑๗๓	๑๔๒	๓๑๕	นายธนวิรินทร์ ปองไป
๑๔	บ้านเหล่าหุ้ง	๘๒	๑,๐๖๖	๑๘๗	๑๙๙	๓๘๖	นายบุญธรรม บุชบา
๑๕	บ้านดอนเม็ก	๕๖	๓๕๔	๑๒๑	๑๑๗	๒๓๘	นายเจริญ วิชาชาติ
๑๖	บ้านดงเค็ง	๔๖	๕๔๙	๙๐	๘๗	๑๗๗	นายสุทัศน์ โคตรกำ
๑๗	บ้านดอนฝาง	๖๙	๗๕๐	๑๓๑	๑๔๒	๒๗๓	นายสุวิชา อินธิแสง
๑๘	บ้านวังปทุม	๑๔๘	๓,๔๗๐	๒๘๔	๓๑๙	๖๐๓	นายเสกสรรค์ อันสุวรรณ
๑๙	บ้านหนองบัวทอง	๑๕๘	๑,๖๕๑	๓๖๙	๓๙๒	๗๖๑	นายเล็ก ครองสี
๒๐	บ้านไก่อเฒ่า	๓๗	๕๖๐	๗๐	๖๕	๑๓๕	นายสนธิ ปองไป
๒๑	บ้านดอนกอก	๑๒๖	๑,๙๘๐	๒๖๔	๒๕๙	๕๒๓	นางสง่า ปะทั่ง
รวม		๒,๓๔๘	๓๘,๓๓๔	๔,๙๓๐	๕,๐๗๕	๑๐,๐๐๕	

๒.๑.๒ สภาพทางเศรษฐกิจ

๑) การประกอบอาชีพ

สภาพทางเศรษฐกิจภายในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ส่วนใหญ่แล้วราษฎรจะประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำสวน เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วจะประกอบอาชีพรับจ้าง รับราชการ ธุรกิจ ร้านค้าขนาดเล็ก โดยรวมแล้วราษฎรจะประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

๒) การชลประทาน

การเพาะปลูกส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนและแหล่งน้ำธรรมชาติ นอกจากนี้ในฤดูแล้งยังใช้น้ำจากบ่อบาดาลและบ่อขุดช่วย ใช้ในการประมง

๓) การปศุสัตว์

ประชากรส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์เลี้ยงหลายชนิด ได้แก่ โค กระบือ ไก่พื้นบ้าน เป็ด หมู ฯลฯ

ตารางที่ ๒ หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ

หน่วยธุรกิจ	จำนวน (แห่ง)
ร้านวัสดุก่อสร้าง	๗
ปั้มน้ำมัน (หัวจ่าย)	๒
ปั้มน้ำมัน (ปั้มหลอด)	๒
โรงสีชุมชน	๑๗
ร้านค้าชุมชน	๒๑

ที่มา : ข้อมูลจากพัฒนาชุมชนและจัดเก็บรายได้ อบต.หัวเรือ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๓) รายได้

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบ เหมาะแก่การทำการเกษตรกรรม ดังนั้นรายได้ส่วนใหญ่ของคนในตำบลจึงมาจากการเกษตรกรรม

๒.๑.๓ สภาพทางสังคม

๑) การศึกษา

◆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๖ แห่ง ได้แก่

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.
๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแก
๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอก
๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าหุ้ง
๕. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัว
๖. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกุดอ้อ

◆ โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่

๑. โรงเรียนหนองแกวิทยา
๒. โรงเรียนบ้านขาดฝางหัวเรือ
๓. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖
๔. โรงเรียนนาฝายเหล่าหุ้ง

๕. โรงเรียนบ้านหนองบัวกุดอ้อ
- ◆ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่
๑. โรงเรียนหัวเรือพิทยาคม
  ๒. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖

ตารางแสดงจำนวนนักเรียน ครู ของโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนบุคลากร (คน)	หมายเหตุ
๑	โรงเรียนบ้านหนองแกวิทยาคม	๓	
๒	โรงเรียนบ้านขาดฝางหัวเรือ	๑๑	
๓	โรงเรียนนาฝายเหล่าทุ่ง	๕	
๔	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖	๓๒	
๕	โรงเรียนบ้านหนองบัวกุดอ้อ	๑๕	
รวม		๖๖	

แหล่งข้อมูล ข้อมูลจากส่วนการศึกษาศาสนาวัฒนธรรม เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๒) แหล่งความรู้ของชุมชน

- การจัดเวทีชาวบ้าน / ผู้นำชุมชน
- การฝึกอบรม / การศึกษาดูงาน ซึ่งหน่วยงานของรัฐ/ เอกชน จัดขึ้น
- การเรียนรู้จากกลุ่มอาชีพ / กลุ่มเครือข่ายอาชีพ
- หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน
- รายการวิทยุ / โทรทัศน์
- เอกสาร / สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ทางหน่วยงานของรัฐ / เอกชนส่งให้หมู่บ้าน

๓) สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ประชาชนทั้งหมดของตำบลหัวเรือนับถือศาสนาพุทธ โดยมีสถาบันและองค์กรทางศาสนา วัดในพื้นที่มีจำนวน ๑๖ แห่ง ได้แก่

๑. วัดบ้านขาดใหญ่ ตั้งอยู่ที่ บ้านขาดใหญ่ หมู่ที่ ๑, ๒ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๒. วัดบ้านขาดน้อย ตั้งอยู่ที่ บ้านขาดน้อย หมู่ที่ ๓ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๓. วัดสามัคคีธรรม ตั้งอยู่ที่ บ้านฝาง หมู่ที่ ๕ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๔. วัดรังสี ตั้งอยู่ที่ บ้านหัวเรือ หมู่ที่ ๔ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๕. วัดทุ่งสว่าง ตั้งอยู่ที่ บ้านกอก หมู่ที่ ๖ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๖. วัดบ้านหนองแก ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองแก หมู่ที่ ๑๑ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๗. วัดบ้านไก่อ่เมา ตั้งอยู่ที่ บ้านไก่อ่เมา หมู่ที่ ๒๐ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๘. วัดป่าเจริญธรรม ตั้งอยู่บ้านดอนฝาง หมู่ที่ ๑๗ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๙. วัดศิลา ตั้งอยู่ที่ บ้านโคก หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๑๐. วัดบ้านผา ตั้งอยู่ที่ บ้านนาฝาย หมู่ที่ ๑๒ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๑๑. วัดบ้านนาฝาย ตั้งอยู่ที่ บ้านนาฝาย หมู่ที่ ๑๒ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๑๒. วัดคันธบุปผาราม ตั้งอยู่ที่บ้านหนองบัว หมู่ที่ ๘ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๑๓. วัดศิลาดงเค็ง ตั้งอยู่ที่บ้านดงเค็ง หมู่ที่ ๑๖ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง
๑๔. วัดสันติวนาราม ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองบัว หมู่ที่ ๘ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปาง

๑๕. วัดประดู่ทรงธรรม ตั้งอยู่ที่บ้านกุดอ้อ หมู่ที่ ๗ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปลายมาศ

๑๖. วัดบ้านหนองแมว ตั้งอยู่ที่บ้านหนองแมว หมู่ที่ ๑๓ ตำบลหัวเรือ อำเภอลำปลายมาศ

๔) ภาษา

ภาษา คือ เครื่องที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มคนที่ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น และช่วยบอกเล่าเรื่องราวความเป็นไปเป็นมาของชุมชน

ภาษาแต่ละภาษาย่อมแตกต่างกันที่สำเนียงการพูดตลอดจนความหมายของคำศัพท์ เช่นนั้นแล้วจึงทำให้ในแต่ละท้องถิ่นมีภาษาพูดและสำเนียงที่แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นด้วย ภาษาท้องถิ่นถือเป็นเครื่องมือที่จะช่วยรักษาเรื่องราวของแต่ละกลุ่มชนได้อย่างดี

ภาษาไทยถิ่นอีสาน หรือ ภาษาลาวอีสาน เป็นภาษาท้องถิ่นที่ใช้พูดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นภาษาลาวสำเนียงหนึ่งในสำเนียงภาษาถิ่นของภาษาลาวซึ่งแบ่งเป็น ๖ สำเนียงใหญ่ คือ

๑. ภาษาลาวเวียงจันทน์ ใช้ในประเทศลาว ท้องที่นครหลวงเวียงจันทน์ แขวงบริคำไชย และในประเทศไทยท้องที่จังหวัดชัยภูมิ หนองบัวลำภู หนองคาย (อำเภอเมืองหนองคาย ศรีเชียงใหม่ ท่าบ่อโพนพิสัย) ขอนแก่น (อำเภอภูเวียง ชุมแพ สีชมพู ภูผาม่าน หนองนาคำ เวียงเก่า หนองเรือบางหมู่บ้าน) ยโสธร (อำเภอเมืองยโสธร ทรายมูล กุดชุม บ้างหมู่บ้าน) อุดรธานี (อำเภอบ้านผือเพ็ญ บ้างหมู่บ้าน) **ศรีสะเกษ** (ในบางหมู่บ้านของอำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอขุขันธ์ และอำเภอขุนหาญ) ภาษาลาวเหนือ ใช้ในประเทศลาวท้องที่แขวงหลวงพระบาง ไชยบุรี อุดมไชย ในประเทศไทยท้องที่จังหวัดเลย อุดรดิตต์ (อำเภอบ้านโคกน้ำป่าด ฟากท่า) เพชรบูรณ์ (อำเภอหล่มสัก หล่มเก่า น้ำหนาว) ขอนแก่น (อำเภอภูผาม่าน และบางหมู่บ้านของอำเภอสีชมพู ชุมแพ) ชัยภูมิ (อำเภอคอนสาร) พิษณุโลก (อำเภอชาติตระการและนครไทยบางหมู่บ้าน) หนองคาย (อำเภอสังคม) อุดรธานี (อำเภอน้ำโสม นาเยีย บ้างหมู่บ้าน)

๒. ภาษาลาวตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้ในประเทศลาวท้องที่แขวงเชียงขวาง หัวพัน ในประเทศไทยท้องที่บ้านเชียง อำเภอหนองหาน อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี และบางหมู่บ้านในจังหวัดสกลนคร หนองคาย และยังมีชุมชนลาวพวนในภาคเหนือบางแห่งในจังหวัดสุโขทัย อุดรดิตต์ แพร่ ไม้เก้หมู่บ้านเท่านั้น

๓. ภาษาลาวกลาง แยกออกเป็นสำเนียงถิ่น ๒ สำเนียงใหญ่ คือ ภาษาลาวกลางถิ่นคำม่วน และถิ่นสุวรรณเขต ถิ่นคำม่วน จังหวัดที่พูดในประเทศไทย เช่น จังหวัดนครพนม สกลนคร บึงกาฬ (อำเภอเซกา บึงโขงหลง บ้างหมู่บ้าน) ถิ่นสุวรรณเขต จังหวัดที่พูดมีจังหวัดเดียว คือ จังหวัดมุกดาหาร

๔. ภาษาลาวใต้ ใช้ในประเทศลาวท้องที่แขวงจำปาศักดิ์ สาละวัน เซกอง อัดตะปือ จังหวัดที่พูดในประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ยโสธร

๕. ภาษาลาวตะวันตก ไม่มีใช้ในประเทศลาว เป็นภาษาที่ใช้ในท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ท้องที่ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ มหาสารคาม และบริเวณใกล้เคียง **มณฑลร้อยเอ็ด**ของสยาม

ส่วนภาษาเขียนในอดีตใช้อักษรธรรมล้านช้างหรือตัวธรรม สำหรับบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมะหรือพระพุทธศาสนา และเขียนด้วยอักษรไทน้อยหรือตัวลาว (เป็นอักษรลาวล้านช้างโบราณ มีความแตกต่างกับอักษรลาวในประเทศลาวในปัจจุบันเล็กน้อย) สำหรับเรื่องราวทางโลก อักษรลาวล้านช้าง (ตัวลาวหรืออักษรไทน้อย) มีพยัญชนะ ๒๐ เสียง สระเดี่ยว ๑๘ เสียง สระประสม ๒ - ๓ เสียง บางท้องถิ่นไม่มีเสียงสระเอื้อ ในปัจจุบันนิยมใช้อักษรไทยสำหรับเขียนบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในทางโลกและทางธรรม เนื่องจากผู้คนส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านตัวอักษรธรรมและอักษรลาวออก แต่ความนิยมในการ

เขียนบันทึกเป็นภาษาถิ่นไม่ค่อยได้รับความนิยมนักโดยส่วนใหญ่ภาษาเขียนในท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยจะใช้อักษรไทยและบันทึกเป็นภาษาไทยกลางเป็นหลักแทน

ตัวอย่างประโยคภาษาไทยถิ่นอีสาน

มาแต่ไส – ไปไหนมา

กินเช่าแล้วบ่ – กินข้าวหรือยัง

๕) สาธารณสุข

- ◆ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๒ แห่ง
  ๑. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านขาด
  ๒. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังปทุม
- ◆ ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน จำนวน ๒๑ แห่ง
- ◆ กองทุนระบบหลักประกันสุขภาพตำบลหัวเรือ จำนวน ๑ แห่ง

๖) ด้านสวัสดิการสังคม

ตารางการให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชรา คนพิการ ในเขตตำบลหัวเรือ พ.ศ. ๒๕๖๕

ประเภท	จำนวนผู้ได้รับการช่วยเหลือ (ราย)	จำนวนเงินที่ได้รับ (บาท/เดือน)
เงินเบี้ยเลี้ยงยังชีพคนชรา	๑,๙๔๔	๑,๑๖๖,๔๐๐
เงินเบี้ยเลี้ยงยังชีพคนพิการ	๕๖๓	๔๕๐,๔๐๐
เงินเบี้ยเลี้ยงยังชีพผู้ติดเชื้อ HIV	๒	๑,๐๐๐
รวม	๒,๕๐๙	๑,๖๑๗,๘๐๐.

หมายเหตุ ข้อมูล ณ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อมูลผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์

จำนวนผู้พิการ หรือทุพพลภาพของ อบต.หัวเรือ (ทั้งตำบล) จำนวน ๕๖๓ คน

(ข้อมูลคนพิการ ณ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

จำนวนผู้สูงอายุที่ขึ้นบัญชีผู้รับเบี้ยยังชีพของ อบต.หัวเรือ (ทั้งตำบล) จำนวน ๑,๙๔๔ คน

(ข้อมูลคนผู้สูงอายุ ณ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ตารางแสดงจำนวนผู้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยเอดส์ ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ประจำปี ๒๕๖๕

ลำดับที่	บ้าน	หมู่ที่	ผู้สูงอายุ	ผู้พิการ	ผู้ป่วยเอดส์	รวมทั้งสิ้น
๑	บ้านขาดใหญ่	๑	๑๕๘	๔๕	-	๒๐๓
๒	บ้านขาดใหญ่	๒	๑๓๕	๔๙	-	๑๘๔
๓	บ้านขาดน้อย	๓	๑๓๒	๒๙	-	๑๖๑
๔	บ้านหัวเรือ	๔	๑๓๙	๓๐	๑	๑๗๐
๕	บ้านฝาง	๕	๑๑๒	๒๖	-	๑๓๘
๖	บ้านกอก	๖	๑๐๒	๓๓	-	๑๓๕
๗	บ้านกุดอ้อ	๗	๑๒๕	๕๑	-	๑๗๖

ลำดับที่	บ้าน	หมู่ที่	ผู้สูงอายุ	ผู้พิการ	ผู้ป่วยเอดส์	รวมทั้งสิ้น
๘	บ้านหนองบัว	๘	๑๒๖	๓๐	-	๑๕๖
๙	บ้านยาง	๙	๓๗	๖	-	๔๓
๑๐	บ้านโคก	๑๐	๙๘	๓๒	-	๑๓๐
๑๑	บ้านหนองแก	๑๑	๕๑	๑๗	-	๖๘
๑๒	บ้านนาฝาย	๑๒	๙๒	๒๔	-	๑๑๖
๑๓	บ้านซองแมว	๑๓	๖๑	๒๐	-	๘๑
๑๔	บ้านเหล่าหุ้ง	๑๔	๕๗	๖	-	๖๓
๑๕	บ้านดอนเม็กป่าแกม	๑๕	๓๘	๕	-	๔๓
๑๖	บ้านดงเค็ง	๑๖	๓๕	๔	-	๓๙
๑๗	บ้านดอนฝาง	๑๗	๕๗	๑๑	-	๖๘
๑๘	บ้านวังปทุม	๑๘	๑๒๘	๕๘	๑	๑๘๗
๑๙	บ้านหนองบัวทอง	๑๙	๑๔๔	๔๔	-	๑๘๘
๒๐	บ้านไก่อเฒ่า	๒๐	๒๑	๔	-	๒๕
๒๑	บ้านดอนกอก	๒๑	๙๖	๓๙	-	๑๓๕
รวมทั้งหมด			๑,๙๔๔	๕๖๓	๒	๒,๕๐๙

หมายเหตุ ข้อมูล ณ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๗) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ◆ จุดตรวจ จุดสกัด จำนวน ๒ แห่ง
- ◆ ถึงดับเพลิง จำนวน ๒๑ หมู่บ้าน

๒.๑.๔ สภาพโครงสร้างพื้นฐาน

๑) การคมนาคม (แสดงจำนวนละสถานภาพทางคมนาคมทางบก)

การคมนาคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรังเชื่อมกับหมู่บ้าน และตำบลอื่นการสัญจรไปมาในฤดูฝนลำบากมาก ถนนของ อบจ. จำนวน ๒ สาย ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านยังเป็นถนนดิน ถนนลูกรัง สภาพถนนยังขรุขระเป็นหลุม เป็นบ่อ การสัญจรไปมาลำบาก ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนดินและคอนกรีต

๒) การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข - แห่ง
 - สถานีโทรคมนาคมอื่น ๆ - แห่ง
 - การไฟฟ้า (แสดงถึงจำนวนหมู่บ้านที่ไฟฟ้าเข้าถึงและจำนวนประชากรที่ใช้ไฟฟ้า)
 องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ มีไฟฟ้าใช้ครบทั้ง ๒๑ หมู่บ้าน

๓) แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ, ลำห้วย ๑๗ สาย
- บึง , หนองและอื่น ๆ ๑๓ แห่ง

๔) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย	๘ แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	๗๕ แห่ง
- บ่อโยก	๒๐ แห่ง
- อื่น ๆ (ระบุ)	

๕) ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ในเขตพื้นที่ไม่มีทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน ปัญหา คือ แหล่งน้ำไม่เพียงพอแก่
การเกษตร

๒.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น

๒.๒.๑ ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

☞ ผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑. นายรัศมี พิจุลย์	ตำแหน่ง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๒. นายภูมิ นามภักดิ์	ตำแหน่ง	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๓. นายศักดิ์ชัย ปะกัระตั้ง	ตำแหน่ง	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๔. นางสุภาภรณ์ จันโทสุทธิ	ตำแหน่ง	เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

☞ สมาชิกสภาท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑. นายวีระศักดิ์ ทองใต้	ตำแหน่ง	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
๒. นายสวัสดิ์ ตะชา	ตำแหน่ง	รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
๓. นายบุญเลี่ยม สมภักดิ์	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๓
๔. นายบุญเรือน แสนทม	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๓
๕. นายอนุรักษ์ ตรีทิพย์ชวาล	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๔
๖. นายสวัสดิ์ ตรีศรี	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๕
๗. นางบังอร ปาปะไพ	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๗
๘. นายปัญญา อ่อนทุม	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๘
๙. นายสังเกตุ ยมนัดด์	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๙
๑๐. นางสาวธนัชอร แสงเกตุ	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๐
๑๑. นายจรัส ปาปะเต	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๑
๑๒. นายสุทธิ พาโคกหม	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๒
๑๓. นายสกล สุดโท	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๓
๑๔. นายบุญจันทร์ สะสม	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๔
๑๕. นางสุมาลี ศรีโสภา	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๕
๑๖. นายพิสาร จันทะแสง	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๖
๑๗. นายเกรียงศักดิ์ มาฤทธิ์	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๗
๑๘. นายหนูพร ประกาสังข์	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๘
๑๙. นายม้วน อินทิแสง	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๑๙
๒๐. นายหนูจันทร์ บุตตะกาศ	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๒๐
๒๑. นายเวชสุวรรณ จันทะจิต	ตำแหน่ง	สมาชิก อบต. หมู่ที่ ๒๑

บทที่ ๓

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ

๓.๑ แนวทางการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ประเมินผล และการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Tread Way Commission) ดังนี้

๑. การกำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการความเสี่ยง (Objective Setting)
๒. การระบุความเสี่ยงต่าง ๆ (Event identification)
๓. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
๔. กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง (Risk Response)
๕. กิจกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง (Control Activities)
๖. ข้อมูลและการสื่อสารด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง (Information and Communication)
๗. การติดตามผลและเฝ้าระวังความเสี่ยงต่าง ๆ (Monitoring)

รวมทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ได้พิจารณาปัจจัยเสี่ยงจากด้านต่าง ๆ โดยนำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้านมาเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วย ซึ่งความเสี่ยงเรื่องธรรมาภิบาลที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินแผนงาน/โครงการ เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ได้แก่

๑. หลักประสิทธิผล (Effectiveness)
๒. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)
๓. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)
๔. หลักความโปร่งใส (Transparency)
๕. หลักการตอบสนอง (Responsiveness)
๖. หลักการรับผิดชอบ (Accountability)
๗. หลักนิติธรรม (Rule of Law)
๘. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)
๙. หลักความเสมอภาค (Equity)
๑๐. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented)

๓.๒ โครงสร้างการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management organization)

เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงเพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถให้องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือได้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ดังนี้

๑. นายกององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	ประธานกรรมการ
๒. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	กรรมการ
๓. รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	กรรมการ
๔. หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	กรรมการ

๕. ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการกองช่าง	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม	กรรมการ
๘. หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน/เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน	กรรมการ
๙. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	กรรมการ/เลขานุการ
๑๐. ผู้ช่วยนักวิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และความรับผิดชอบ

๑. กำหนดเกณฑ์วัดความเสี่ยงและเพดานความเสี่ยงที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ จะยอมรับได้
๒. กำหนดมาตรการที่จะใช้ในการจัดการความเสี่ยงให้เหมาะสมต่อสถานการณ์
๓. ทบทวนความพอเพียงของนโยบายและระบบบริหารความเสี่ยงโดยรวมถึงความมีประสิทธิภาพของระบบและการปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด
๔. มีหน้าที่ในการพิจารณาและอนุมัตินโยบายและกรอบการบริหารความเสี่ยง
๕. ติดตามการพัฒนากรอบการบริหารความเสี่ยง
๖. ติดตามกระบวนการบ่งชี้และการประเมินความเสี่ยง
๗. ดูแลและติดตามการปฏิบัติตามนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงภายใต้แนวทางและนโยบายที่ได้รับอนุมัติจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ
๘. ประเมินและอนุมัติแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
๙. รายงานต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ และจัดการความเสี่ยง
๑๐. รายงานต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการบริหารการดำเนินงานและสถานะความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ และการเปลี่ยนแปลงต่าง รวมถึงสิ่งที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและกลยุทธ์ที่กำหนด

๓.๓ นโยบาย วัตถุประสงค์การบริหารจัดการความเสี่ยง

เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ มีระบบในการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อลดมูลเหตุผลของแต่ละโอกาสที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสี่ยงและขนาดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือตามยุทธศาสตร์ที่สำคัญ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ เพื่อวางระบบการควบคุมภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ และได้กำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง ดังนี้

๑. ให้มีระบบและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยมีเอกสารแสดงแนวทางและระบุปัจจัยความเสี่ยงให้ทราบทุกหน่วยงานในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ
๒. การบริหารความเสี่ยงจะต้องครอบคลุมทุกระดับ และทุกหน่วยงานในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ทั้งที่มีสาเหตุจากปัจจัยภายในและภายนอก เพื่อช่วยให้องค์การสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
๓. ให้ทุกหน่วยงานในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ รวมทั้งผู้บริหารทุกระดับเข้าใจ และให้ความสำคัญกับการบ่งชี้และการควบคุมความเสี่ยงมีวิธีการและแนวทางการปฏิบัติที่เป็นแนวทางเดียวกันในการระบุประเมินและจัดการความเสี่ยง

๔. ให้มีการกำหนดกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร
๕. ให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการที่ดี
- ๖.ให้นำระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงไปปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของงานจนเกิดเป็นนวัตกรรมองค์กร และเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตามปกติ
๗. ให้มีการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง มีการทบทวน และปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

๓.๔ บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงและกำกับดูแลให้มีการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
๒. คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง ทำหน้าที่จัดเตรียมข้อมูล/เอกสารเพื่อทบทวนแผนงาน/โครงการ ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ คัดเลือกโครงการ จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการและรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
๓. ผู้บริหารระดับสำนัก / กอง / ฝ่าย / งาน ทำหน้าที่ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงให้มีความรู้กับบุคลากรในหน่วยงาน และจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงในหน่วยงาน รวมทั้งติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
๔. บุคลากรในหน่วยงาน ทำหน้าที่ทำความเข้าใจ และดำเนินการตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

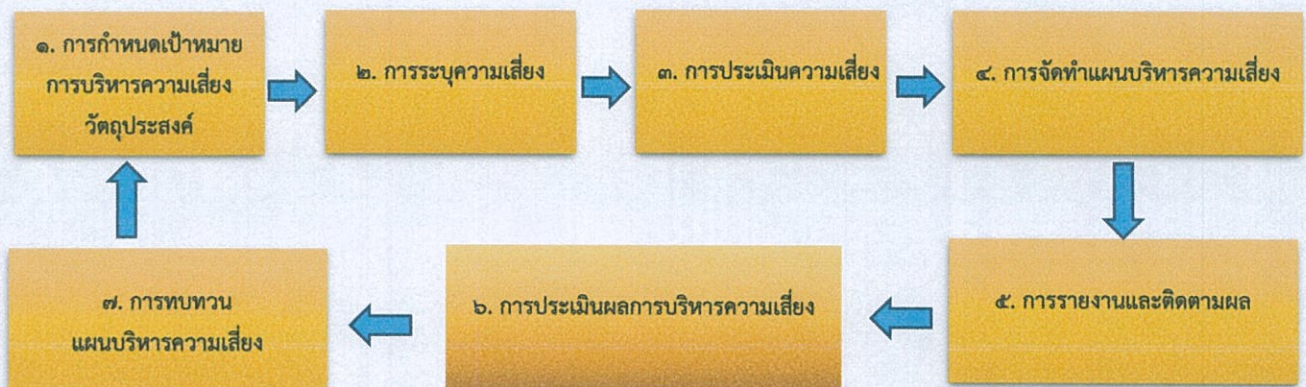
บทที่ ๔

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ใช้กระบวนการบริหารความเสี่ยงมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Tread Way Commission) ที่มีขั้นตอนดำเนินการหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยกำหนดแนวทางการควบคุมเพื่อป้องกัน/ลดความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ กระบวนการดังกล่าวจะสำเร็จได้ต้องมีการสื่อสารให้กับบุคลากรในองค์กรได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารความเสี่ยงในทิศทางเดียว และควรจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงกระบวนการและขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ที่ได้ดำเนินการตามมาตรฐาน COSO มี ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การกำหนดเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง (Objective Setting)
๒. การระบุความเสี่ยงต่าง ๆ
๓. การประเมินความเสี่ยง
๔. กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง
๕. กิจกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง (Control Activities)
๖. ข้อมูลและการสื่อสารด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง (Information and Communication)
๗. การติดตามผลและเฝ้าระวังความเสี่ยงต่าง ๆ (Monitoring)

แผนภาพกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ

๔.๑ การกำหนดเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง (Objective Setting)

๑) จัดวางระบบควบคุมภายในและติดตามประเมินผล

๑) ปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินระบบการควบคุมภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

๒) รายงานติดตามประเมินระบบการควบคุมภายในระดับหน่วยงานย่อยและระดับองค์กร

๓) รายงานผลการติดตามประเมินระบบการควบคุมภายในให้ผู้ตรวจสอบภายในสอบทาน

๒) การบริหารและจัดการความเสี่ยง

๑) จัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

๒) ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง

๓) จัดทำรายงานผลตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

๔) พิจารณาทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

๔.๒ การระบุความเสี่ยง (Event identification)

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่าหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านกลยุทธ์การปฏิบัติงาน การเงิน เวลา และการบริหาร โดยความเสี่ยงนี้จะถูกวัดด้วยผลกระทบ (Impact) ที่ได้รับและโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์ซึ่งเป็นความเสี่ยงตามความหมายทั่วไป

สำหรับความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หมายถึง เหตุการณ์/การกระทำใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายของแผนงาน/โครงการที่สำคัญในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ตามที่ระบุในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยงที่จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใด และเกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไม ทั้งนี้ สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลจะพิจารณาปัจจัยเสี่ยงจากด้านต่าง ๆ โดยนำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้านมาเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วย ทั้งนี้ความเสี่ยงเรื่องธรรมาภิบาลที่อาจเกิดขึ้น

จากการดำเนินแผนงาน/โครงการ เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

ได้แก่

๑. ประสิทธิภาพ (Effectiveness)
๒. ประสิทธิภาพ (Efficiency)
๓. การมีส่วนร่วม (Participation)
๔. ความโปร่งใส (Transparency)
๕. การตอบสนอง (Responsiveness)
๖. ภาระรับผิดชอบ (Accountability)
๗. นิติธรรม (Rule of Law)
๘. การกระจายอำนาจ (Decentralization)
๙. ความเสมอภาค (Equity)
๑๐. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented)

ความหมายองค์ประกอบตามหลักธรรมาภิบาล

หลักประสิทธิผล (Effectiveness) : ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงความสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน และมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ประสิทธิภาพ (Efficiency) : การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กร

สามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

หลักการมีส่วนร่วม (Participation) : กระบวนการที่ข้าราชการประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

หลักความโปร่งใส (Transparency) : กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

หลักการตอบสนอง (Responsiveness) : การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

หลักการรับผิดชอบ (Accountability) : การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยความรับผิดชอบนั้น ควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

หลักนิติธรรม (Rule of Law) : การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) : การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจ จากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการ โดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากรโดยมุ่งเน้นการสร้างควมพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการและเพิ่มผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ ทั้งนี้ การกระจายอำนาจ การตัดสินใจที่ดี บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถ และมีข้อมูลสนับสนุนเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่เหมาะสม

หลักความเสมอภาค (Equity) : การได้รับการปฏิบัติและได้รับการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายและสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่น ๆ

หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) : คือ การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นสำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

การระบุความเสี่ยง

ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง โดยคำนึงถึงปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรหรือผลการปฏิบัติงานในระดับองค์กรหรือผลการปฏิบัติงานในระดับองค์กรและกิจกรรม พิจารณามีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดของกระบวนการ

ปฏิบัติงานที่อาจเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด มีทรัพย์สินที่ต้องดูแล ป้องกันรักษา

การระบุปัจจัยเสี่ยงเริ่มต้นจากการแจกแจงกระบวนการปฏิบัติงานที่จะทำให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แล้วจึงระบุปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานนั้น ๆ โดยองค์การ บริหารส่วนตำบลได้นำแนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้านมาเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์ด้วย

ประเภทความเสี่ยง พิจารณาความเสี่ยงในแต่ละประเภทของความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S) เกี่ยวข้องกับการบรรลุเป้าหมาย และพันธกิจในภาพรวมโดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ และเหตุการณ์ภายนอก ส่งผลต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ไม่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์/วิสัยทัศน์หรือเกิดจากการ กำหนดกลยุทธ์ที่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนหรือการมีส่วนร่วมกับองค์กรอิสระ ทำให้โครงการขาด การยอมรับและโครงการไม่ได้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือการตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริหารหรือผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง หรือเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจผิดพลาดหรือนำการตัดสินใจนั้นมาใช้ อย่างไม่ถูกต้อง

๒) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: O) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงานโดยความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากระบบภายในของ องค์กร/กระบวนการ/เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูลส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ และรวมถึงการบริหารงบประมาณและการเงิน เช่น การบริหาร การเงินไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพและไม่ทันต่อสถานการณ์หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง กับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการงบประมาณไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการ ดำเนินการ เป็นต้น

๓) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F) เป็นความเสี่ยงอันเนื่องมาจากกระบวนการ บริหารงบประมาณ และการเงินจนส่งผลต่อการบริหารงบประมาณและการเงิน

๔) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ (Compliance Risk: C) เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความ เสี่ยงเนื่องจากความไม่ชัดเจนความไม่ทันสมัยหรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญาการร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

๔.๓ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน เป็นการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความ เสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยคณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยงของแต่ละกองงาน จะต้องกำหนดเกณฑ์ของหน่วยงานขึ้นซึ่งสามารถกำหนดเกณฑ์ได้ทั้งเกณฑ์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อมูลสภาพแวดล้อมในหน่วยงานและดุลยพินิจการตัดสินใจของคณะทำงานฯ โดยเกณฑ์ในเชิง ปริมาณจะเหมาะกับหน่วยงานที่มีข้อมูลตัวเลขหรือจำนวนเงินมาใช้ในการวิเคราะห์อย่างเพียงพอ สำหรับ หน่วยงานที่มีข้อมูลเชิงพรรณาน่าไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้ ก็ให้กำหนดเกณฑ์ในเชิง คุณภาพ

การจัดลำดับความเสี่ยง (Prioritize) เมื่อได้ค่าระดับความเสี่ยงแล้ว จะต้องนำมาจัดลำดับความรุนแรงของความเสี่ยงที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน/โครงการที่หน่วยงานรับผิดชอบ เพื่อกำหนดกิจกรรมการควบคุมแต่ละสาเหตุของความเสี่ยงที่สำคัญให้เหมาะสม โดยพิจารณาจากระดับความเสี่ยงที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) ที่ประเมินได้ตามตารางวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยจัดเรียงลำดับจากระดับสูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และเลือกความเสี่ยงสูง และสูงมาก มาจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยงมี ๔ ประการ ได้แก่

(๑) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance)

การหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น หยุดดำเนินกิจกรรม การเปลี่ยนวัตถุประสงค์หรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่เป็นความเสี่ยง การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน การลดขนาดของงานหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการลงหรือเลือกกิจกรรมที่สามารถยอมรับได้มากกว่า เป็นต้น

(๒) การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance)

การไม่ต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอีกกรณีนี้ใช้กับความเสี่ยงที่มีน้อยความน่าจะเป็นจะเกิดน้อยหรือว่ามีต้นทุนในการบริหารความเสี่ยงสูง

(๓) การลดความเสี่ยง (Risk Reduction) หรือควบคุมความเสี่ยง (Risk control)

หมายถึง การลดโอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดหรือลดความเสียหายโดยการจัดระบบการควบคุมเพื่อป้องกันการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการรวมกับกำหนดแผนสำรองในเหตุฉุกเฉิน

(๔) การกระจาย (Risk Sharing) หรือโอนความเสี่ยง (Risk Spreading)

หมายถึง การกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้หน่วยงานอื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบไป เช่น การทำการประกันภัยองค์กรภายนอกหรือการจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการแทน (Outsource)

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (ประเด็นสินบน) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. เจ้าหน้าที่เรียกเก็บผลประโยชน์ระหว่างการตรวจรับงานตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา ขออนุมัติ/อนุญาต	๓	๓	ความเสี่ยงสี่เหลี่ยมระดับปานกลาง	<p>มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ</p> <p>๑. จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอขึ้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตและการพิจารณาเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับการขอ</p> <p>๒. ปิดประกาศคู่มือสำหรับประชาชน ไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอและเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์</p>	สำนักปลัด กองช่าง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๒	การใช้อำนาจตาม กฎหมาย/การให้บริการ ตามภารกิจ	<p>๑. เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เพื่อให้ เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงาน หรือโครงการ</p> <p>๒. การรับของขวัญจากบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ผลประโยชน์ จากองค์กร</p>	๓	๓	ความเสี่ยงสี่เหลือง ระดับปานกลาง	<p>มาตรการป้องกันกำกับการรับ สินบน</p> <p>๑. จัดทำประกาศมาตรการ ป้องกันการค้าเรียกรับสินบน</p> <p>๒. เจ้าหน้าที่จัดทำรายงานผล ในการจัดทำโครงการ</p> <p>๓. ผู้บริหารติดตามผลการ ดำเนินงานโครงการอย่าง ต่อเนื่อง</p> <p>๔. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายในการปฏิบัติงาน ให้กับบุคลากรและเจ้าหน้าที่</p> <p>๕. หากมีสถานการณ์การให้ ของขวัญหรือทรัพย์สินการรับ ของขวัญ ของกำนัลโดย อธิบายว่าเป็นการขัดต่อ กฎหมาย นโยบายของรัฐ</p>	<p>๑. สำนักปลัด</p> <p>๒. กองคลัง</p> <p>๓. กองช่าง</p> <p>๔. ก. อ. ง</p> <p>สวัสดิการสังคม และ</p> <p>๕. หน่วยงาน ตรวจสอบ ภายใน</p>

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	<p>๑. การรับผลประโยชน์เพื่อเอื้อให้เกิดการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้กับผู้ประกอบการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>๒. มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา</p>	๓	๓	ความเสี่ยงสูง ระดับปานกลาง	<p>มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๑. ผู้บังคับบัญชา มีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด มีการสอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด</p> <p>๒. จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๓. รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างต่อผู้บริหาร</p> <p>๔. มีขั้นตอนเสนอการเห็นชอบผ่านสายงานตามลำดับ และมีข้อกำหนดอำนาจอนุมัติตามวงเงินที่เหมาะสม</p> <p>๕. โครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างและผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ ประจำปี</p>	กองคลัง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๔	การใช้อำนาจตาม กฎหมาย	๑. เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจ ในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เพื่อให้ เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงาน หรือโครงการ ๒. การรับของขวัญจากบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ผลประโยชน์ จากองค์กร	๓	๓	ความเสี่ยงสีเหลือง ระดับปานกลาง	มาตรการป้องกันการบริหาร สินบน ๑. จัดทำประกาศมาตรการ ป้องกันกรเรียกรับสินบน ๒. เจ้าหน้าที่จัดทำรายงานผล ในการจัดทำโครงการ ๓. ผู้บริหารติดตามผลการ ดำเนินงานโครงการอย่าง ต่อเนื่อง ๔. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายในการปฏิบัติงาน ให้กับบุคลากรและเจ้าหน้าที่ ๕. หากมีสถานการณ์การให้ ของขวัญควรปฏิเสธการรับ ของขวัญ ของกำนัล โดย อธิบายว่าเป็นการขัดต่อ กฎหมาย นโยบายของรัฐ	๑. สำนักปลัด ๒. กองคลัง ๓. กองช่าง ๔. ก อ ง สวัสดิการสังคม และ ๕. หน่วย ตรวจสอบ ภายใน

หมายเหตุ *ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

สีเขียว = ไม่มีความเสี่ยง/ความเสี่ยงต่ำ (ไม่จำเป็นต้องจัดทำมาตรการฯ)

สีเหลือง = ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม = ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง = ความเสี่ยงระดับสูงมาก

การจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ความเสี่ยง	วิธีการความเสี่ยง	รายละเอียดการจัดการ	ทางเลือกที่เหมาะสม	ผู้รับผิดชอบ
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk)				
การจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ	๑.กำกับติดตามตรวจสอบการทำงานของบุคลากร ๒.มีการติดตามตรวจสอบให้บุคลากรทำงานตามขั้นตอน	ตรวจสอบเอกสารโดยผู้อำนวยการกองคลังหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ทั้งก่อนขออนุมัติเบิกจ่ายและหลังการเบิกจ่าย และลงชื่อกำกับเมื่อตรวจสอบแล้วว่าเบิกจ่ายถูกต้องก่อนจัดเก็บเข้าแฟ้ม	การลดหรือควบคุมความเสี่ยง	กองคลัง
การบริหารงานบุคคล	กำกับ กำกับ ดูแล เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่งานบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย	ให้มีการประกาศรับสมัครและดำเนินการคัดเลือกอย่างไร้ประนีประนอมและตรวจสอบได้ตามระเบียบราชการ	การลดหรือควบคุมความเสี่ยง	สำนักปลัด
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ. การอำนวยความสะดวกของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	กำกับ กำกับ ดูแล เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ การการออกไปอนุมัติ/อนุญาต	แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการกำกับติดตามตรวจสอบการทำงานของบุคลากรให้ทำงานตามขั้นตอน	การลดหรือควบคุมความเสี่ยง	สำนักปลัด/กองช่าง
การใช้อำนาจตามกฎหมาย	๑. เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์เพื่อให้เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงาน หรือโครงการ ๒. การรับของขวัญจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ผลประโยชน์จากองค์กร	เจ้าหน้าที่จัดทำรายงานผลในการจัดทำโครงการ ผู้บริหาร ติดตามผลการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรและเจ้าหน้าที่	การลดหรือควบคุมความเสี่ยง	๑. สำนักปลัด ๒. กองคลัง ๓. กองช่าง ๔. กองสวัสดิการสังคม และ ๕. หน่วยตรวจสอบภายใน

๔.๔ การจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

โดยการนำกลยุทธ์ มาตรการหรือแผนงานมาใช้ปฏิบัติในทุกหน่วยงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลหัวเรือเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงหรือลดความเสียหายของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก ความเสี่ยงในการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ รวมทั้งโครงการ/กิจกรรม ที่ยังไม่มีกิจกรรมควบคุมความเสี่ยงหรือ ที่มีอยู่แต่ยังไม่เพียงพอและนำมาวางแผนจัดการความเสี่ยง โดยมีเป้าหมายการวางแผนจัดการความเสี่ยง คือ

- ๑) ลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง
- ๒) ลดความรุนแรงของผลกระทบจากความเสี่ยงนั้น ในกรณีที่ความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้น
- ๓) เปลี่ยนลักษณะของผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นของความเสี่ยงให้เป็นไปในรูปที่องค์กรหรือ หน่วยงานต้องการหรือยอมรับได้

ทางเลือกในการจัดการความเสี่ยง

แนวทางการจัดการความเสี่ยงมีหลายวิธี และสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้รับผิดชอบ แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงต้อง คำนึงค่ากับการลดระดับผลกระทบความเสี่ยง

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อกำหนดมาตรการหรือแผนปฏิบัติการในการ จัดการและควบคุมความเสี่ยงที่สูง (High) และสูงมาก (Extreme) นั้น ให้ลดลงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถปฏิบัติได้จริง และให้สามารถติดตามและประเมินผลการจัดการความเสี่ยงนั้นได้ พิจารณาถึงความ คำนึงค่าในด้านค่าใช้จ่าย และต้นทุนที่ต้องใช้ลงทุนในการกำหนดมาตรการหรือแผนปฏิบัติการนั้นกับประโยชน์ ที่จะได้รับด้วย

หลังจากได้ประเมินความเสี่ยงและกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยงแล้ว จึง ดำเนินการกำหนดกิจกรรมหรือมาตรการในการจัดการความเสี่ยงให้หมดไปหรือลดลงในระดับที่ยอมรับได้ โดยกิจกรรมที่กำหนดต้องเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานยังไม่เคยปฏิบัติหรือเป็นกิจกรรมที่กำหนดเพิ่มเติมจาก กิจกรรมเดิมที่เคยปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ไม่สามารถควบคุมความเสี่ยงได้ นอกจากนี้ ยังต้องกำหนดระยะเวลาที่ ใช้ในการดำเนินการแต่ละกิจกรรม ตลอดจนหน่วยงาน/บุคลากรผู้รับผิดชอบ และงบประมาณที่ใช้ใน แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน

หลังจากที่มีการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลหัว เรือจะมีการเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อสารแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ ด้วยการ กำหนดช่องทางการสื่อสาร ข้อมูลการบริหารจัดการความเสี่ยงให้กลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่ผู้บริหาร คณะทำงาน จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงหน่วยงาน/บุคลากรในสังกัดได้รับทราบ ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ หรือไปพบผู้รับผิดชอบโดยตรง เพื่อร่วมคิดร่วมทำและร่วมเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการร่วมกัน และผู้ ที่รับผิดชอบจะได้นำไปดำเนินการตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อไป

๔.๕ การรายงานและติดตามผล

จะต้องมีการรายงานและติดตามผลเป็นระยะ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการดำเนินงาน ไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยมีเป้าหมายในการติดตาม คือ เป็นการประเมินคุณภาพและความเหมาะสม ของวิธีการจัดการความเสี่ยงรวมทั้งติดตามผลการจัดการความเสี่ยงที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุผล ตามวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงหรือไม่โดยหน่วยงานต้องสอบถามดูว่าวิธีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงใดมีประสิทธิภาพดีก็ให้ดำเนินการต่อไปหรือวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงใดควรปรับเปลี่ยนและ

นำผลการติดตามไปรายงานให้ฝ่ายบริหารทราบตามแบบรายงานที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ทั้งนี้ กระบวนการสอบทาน หน่วยงานอาจกำหนดข้อมูลที่ต้องติดตามหรืออาจทำ Check List การติดตาม พร้อมทั้งกำหนดความถี่ในการติดตามผล โดยสามารถติดตามผลได้ใน ๒ ลักษณะ คือ

(๑) การติดตามอย่างต่อเนื่อง เป็นการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างทันท่วงทีและถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน

(๒) การติดตามเป็นรายครั้งเป็นการดำเนินการภายหลังจากเหตุการณ์ ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วหากองค์กรมีการจัดทำรายงานความเสี่ยง เพื่อให้การติดตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๔.๖ การประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง

คณะทำงานจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงจะต้องทำสรุปรายงานผลและประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปีต่อคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ เพื่อให้มั่นใจว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ มีการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสมเพียงพอ ถูกต้อง และมีประสิทธิผล มาตรการหรือกลไกการควบคุมความเสี่ยง (Control Activity) ที่ดำเนินการสามารถลดและควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้จริงและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือต้องจัดหามาตรการหรือตัวควบคุมอื่นเพิ่มเติมเพื่อให้ความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่หลังมีการจัดการ (Residual Risk) อยู่ในระดับที่ยอมรับได้และให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมในการดำเนินงาน

๔.๗ การทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

การทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทบทวนประสิทธิภาพของแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงในทุกชั้นตอน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแผนงานในการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ทันสมัย และเหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงเป็นประจำทุกปี

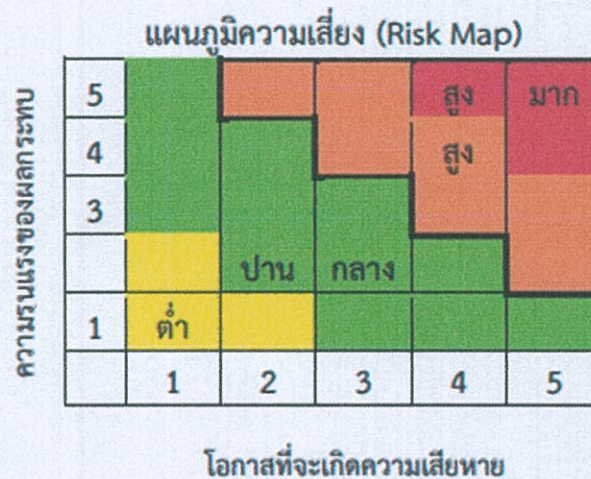

บทที่ ๕

แผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ได้กำหนดระดับความเสี่ยง โดยจัดเรียงลำดับจากระดับสูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และเลือกระดับความเสี่ยงสูง และสูงมาก มาจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งดังนี้

ระดับคะแนนความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	เขตสี (zone)	กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง
๑ - ๒	ต่ำ	●	ยอมรับความเสี่ยง
๓ - ๔	ปานกลาง	●	ยอมรับความเสี่ยง (มีมาตรการติดตาม)
๑๐ - ๑๖	สูง	●	ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)
๑๗ - ๒๕	สูงมาก	●	ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง) , ถ่ายโอนความเสี่ยง

และได้กำหนดระดับความรุนแรงที่ยอมรับได้เป็น ๒ ระดับ ตามประเภทของปัจจัยเสี่ยง ดังนี้
ปัจจัยเสี่ยงจากภายใน กำหนดระดับความรุนแรงที่ยอมรับได้อยู่ที่ระดับ น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๔
ปัจจัยเสี่ยงจากภายนอก กำหนดระดับความรุนแรงที่ยอมรับได้อยู่ที่ระดับ น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๖

ผลการประเมินและกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยงตามแผนงาน / โครงการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ

โครงการ / กิจกรรม	กิจกรรม	ปัจจัยเสี่ยง	มาตรการจัดการความเสี่ยงในปัจจุบัน	โอกาส (L)	ผลกระทบ (I)	ระดับความรุนแรง (L x I)	กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง (๔ T)	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
๑. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนคูคลองระบายน้ำ	การกำจัดผักตบชวาและวัชพืชจากแม่น้ำ คู คลอง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	ปัจจัยเสี่ยง - กำจัดผักตบชวาไม่สามารถเข้าปฏิบัติงานได้ เนื่องจากจากสภาพที่ประชาชนปลูกผักสวนครัวริมแม่น้ำ คู คลอง (O) - ไม่มีบริเวณหรือสถานที่ทิ้งผักตบชวาและวัชพืช (C)	มาตรการจัดการความเสี่ยงในปัจจุบัน - ขุดลอกลำน้ำต้นเขิน ทำให้น้ำไหลสะดวกขึ้น	๑	๒	๒	ยอมรับความเสี่ยง	กองช่าง
๒. โครงการจิตอาสาพัฒนา "เราทำดีด้วยหัวใจ"	จัดกิจกรรมจิตอาสาภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	กิจกรรมมีหลากหลายกิจกรรมและหลายสถานที่ (O)	การออกคำสั่งมอบหมายงาน และขอสนับสนุนหน่วยงานอื่น	๒	๑	๒	ยอมรับความเสี่ยง	สำนักปลัด
๓. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	การให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนในการร่วมกิจกรรม (S)	การขอความร่วมมือ โดยการลงพื้นที่เข้าหา กลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรม	๑	๒	๒	ยอมรับความเสี่ยง	สำนักปลัด
๔. โครงการปรับปรุงการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน	การจัดโครงการอบรมแผนที่ภาษี	บุคลากรผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ขาดความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน (O)	จัดหาบุคลากรทดแทนพื้นที่ที่ขาดแคลน	๑	๒	๒	ยอมรับความเสี่ยง	กองคลัง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง Risk Identificati

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุญาต
๒. ความเสี่ยงความทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ

ทรัพยากรภาครัฐ

ขั้นตอนที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยงการทุจริต (know factor และ Unknow factor)

ตารางระบุความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงต่อการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	know factor ความเสี่ยงที่เคยเกิด	Unknow factor ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิด
การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว - นำรถยนต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้ในกิจกรรมของตนเองนอกเหนือจากงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อยครั้ง ซึ่งต้องรับผิดชอบจ่ายค่าน้ำมันด้วยตนเองแต่กลับมีการเบิกค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและทำการเบิกกว่าความเป็นจริง		✓
การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ หรือรับสินบน - การรับของขวัญจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ผลประโยชน์จากองค์กร		✓
การทำธุรกิจส่วนตัว - เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาซื้อของจากร้านหรือบริษัทของครอบครัวตนเองหรือบริษัทที่ตนเองมีหุ้นส่วนอยู่		✓
การทำงานพิเศษ - การที่เจ้าหน้าที่ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเต็มที่แต่เอาเวลาไปรับงานพิเศษอื่น ๆ ที่อยู่เหนืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน		✓
การจัดซื้อจัดจ้าง - การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดจ้างให้พวกพ้องได้เปรียบหรือชนะการประมูล - การปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เช่น การปิดประกาศการจัดซื้อจัดจ้างหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า		✓

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

วิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น

สถานะสีเขียว → เป็นความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง → เป็นความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังใน

ระหว่างปฏิบัติงานตามปกติการควบคุมดูแล

สถานะสีส้ม → เป็นกระบวนการความเสี่ยงระดับสูงเป็นกระบวนการงานที่มีผู้มาเกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง → เป็นความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

ตารางการวิเคราะห์ความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สีเขียว	สีเหลือง	สีส้ม	
การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว - นารถยนต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้ในกิจกรรมของตนเอง นอกเหนือจากงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อยครั้งซึ่งต้องรับผิดชอบจ่ายค่าน้ำมันด้วยตนเองแต่กลับมีการเบิกค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและทำการเบิกกว่าความเป็นจริง		✓		
การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ หรือรับสินบน - การรับของขวัญจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ผลประโยชน์จากองค์กร		✓		
การจัดซื้อจัดจ้าง - การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดจ้างให้พวกพ้องได้เปรียบหรือชนะการประมูล - การปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เช่น การปิดประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า		✓ ✓		
- เจ้าหน้าที่ของรัฐมีการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่ายเงิน เช่น ปลอมลายมือ แก้วไขใบสำคัญรับเงิน		✓		
- มีการรับสินบน / เรียกรับเงิน / สินน้ำใจ / เลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา		✓		
- กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างมีส่วนได้ส่วนเสีย		✓		
- การตั้งใจในการจัดทำ TOR ที่มีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง แต่องค์กรเสียประโยชน์ เช่น การล็อคสเปค หรือการกำหนด		✓		
- เจ้าหน้าที่มีเจตนาปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก		✓		

ขั้นตอนที่ ๓ ระดับความเสี่ยง
ตารางระดับความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวมจำเป็น x รุนแรง
การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว - นำรถยนต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้ในกิจกรรมของตนเองนอกเหนือจากงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อยครั้ง ซึ่งต้องรับผิดชอบจ่ายค่าน้ำมันด้วยตนเองแต่กลับมีการเบิกค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและทำการเบิกกว่าความเป็นจริง	๓	๓	๙
การจัดซื้อจัดจ้าง - การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดจ้างให้พวกพ้องได้เปรียบหรือชนะการประมูล - การปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เช่น การปิดประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า	๓	๓	๖
- เจ้าหน้าที่ของรัฐมีการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่ายเงิน เช่น ปลอมลายมือ แก้วไขใบสำคัญรับเงิน	๓	๓	๖
- มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/สินน้ำใจ / เลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	๓	๓	๙
- กรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างมีส่วนได้ส่วนเสีย	๓	๓	๙
- การตั้งใจในการจัดทำ TOR ที่มีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้องแต่องค์กรเสียประโยชน์ เช่น การลือคสเปคหรือการกำหนด	๒	๒	๔
- เจ้าหน้าที่มีเจตนาปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก	๓	๒	๖

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ได้นำค่าความเสี่ยงรวม (ความจำเป็น x ความรุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริต ว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ

ระดับดี : จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยงไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กรไม่มีผลเสียหายทางการเงิน

ระดับพอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งที่ยังจัดการไม่ได้กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร แต่ยอมรับได้มีความเข้าใจ

ระดับอ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อยการจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่ายมีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ / ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว - นำรถยนต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้ในกิจกรรมของตนเองนอกเหนือจากงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อยครั้ง ซึ่งต้องรับผิดชอบจ่ายค่าน้ำมันด้วยตนเอง แต่กลับมีการเบิกค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและทำการเบิกกว่าความเป็นจริง	ปานกลาง		✓	
การจัดซื้อจัดจ้าง - การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดจ้างให้พวกพ้องได้เปรียบหรือชนะการประมูล - การปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เช่น การปิดประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า	ปานกลาง		✓	
- เจ้าหน้าที่ของรัฐมีการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่ายเงิน เช่น ปลอมลายมือ แก้วไขใบสำคัญรับเงิน	ปานกลาง		✓	
- มีการรับสินบน / เรียกรับเงิน / สินน้ำใจ / เลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	ปานกลาง		✓	
- กรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างมีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง		✓	

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงในตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง เลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต

ตารางแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน
๑	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ	- จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ละเอียดชัดเจนและเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานได้รับทราบและถือปฏิบัติให้เป็นแนวเดียวกัน - กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเสนอเรื่องตามลำดับคำขอ
๒	ความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การประเมินความดีความชอบการแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย เป็นต้น	- จัดกิจกรรมฝึกอบรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยพนักงานส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน
๓	เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก	- จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยพนักงานส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
ตารางการจัดรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันความเสี่ยง ผลประโยชน์ทับซ้อน	โอกาส/ความเสี่ยงการ ทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๑	- จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายหนังสือสั่งการ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	ความไม่โปร่งใสในการ บริหารงานบุคคล เช่น การ ประเมินความดี ความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การ ดำเนินการทางวินัย		✓	
๒	- จัดกิจกรรมฝึกอบรมส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายหนังสือสั่งการ ที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับวินัยพนักงานส่วนท้องถิ่นให้กับ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็น เท็จซึ่งเสี่ยงต่อการทุจริต เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ย เลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าที่พัก		✓	
๓	- การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแผนผัง ขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ละเอียด ชัดเจน และเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานได้รับทราบและถือปฏิบัติให้ เป็นแนวทางเดียวกัน - กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเสนอ เรื่องตามลำดับคำขอ	การพิจารณาตรวจสอบและ เสนอความเห็นของการ อนุมัติอนุญาตไม่ดำเนินการ ตามลำดับคำขอ		✓	

เพื่อติดตามการเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผน
บริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผลการ
ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการ
ทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง ดังนี้

สถานะสีเขียว (ยังไม่เกิดการเฝ้าระวังต่อเนื่อง)

: ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สถานะสีเหลือง (เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้)

: เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงแต่แก้ไขได้ทันทีตามมาตรการ/นโยบาย/
โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรง น้อยลงกว่าระดับ ๓

สถานะสีแดง (เกินกว่าการยอมรับ)

: เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายแก้ไขไม่ได้ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/
กิจกรรมเพิ่มขึ้นแผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรงน้อยกว่าระดับ ๓

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
		เขียว	เหลือง	แดง
<p>การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว</p> <p>- นำรถยนต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้ในกิจกรรมของตนเองนอกเหนือจากงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อยครั้ง ซึ่งต้องรับผิดชอบจ่ายค่าน้ำมันด้วยตนเอง แต่กลับมีการเบิกค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและทำการเบิกกว่าความเป็นจริง</p>	<p>กำกับดูแลตรวจสอบไม่ให้ข้าราชการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ส่วนตัว</p>		✓	
<p>การจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>- การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดจ้างให้พวกพ้องได้เปรียบหรือชนะการประมูล</p> <p>- การปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เช่น การปิดประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า</p>	<p>กำกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ปฏิบัติหน้าที่ที่เห็นแก่เงินหรือพวกพ้องของตนไม่ปิดบังซ่อนเร้นข้อมูลใดๆ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเปิดเผยตามระเบียบที่กำหนด</p>		✓	
<p>- เจ้าหน้าที่ของรัฐมีการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่ายเงิน เช่น ปลอมลายมือ แก้วไขใบสำคัญรับเงิน</p>	<p>การชี้แจงให้เข้าใจในการเป็นข้าราชการที่ดีทำงานที่ไม่มีระเบียบและมีวินัย</p>		✓	
<p>- มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/สินน้ำใจ/เลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา</p>	<p>กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามและให้ตระหนักถึงการเป็นข้าราชการที่ดี</p>		✓	
<p>- เจ้าหน้าที่มีเจตนาปิดบังข้อมูลและเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จเช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก</p>	<p>ควบคุมกำกับดูแลการใช้จ่ายชี้แจงให้เข้าใจในระเบียบและการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และประพฤตินิยมชอบของการเป็นข้าราชการที่ดี</p>		✓	

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
 ตารางการจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สีเขียว	สีเหลือง	สีแดง
๑	-	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติอนุญาตไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ	-
๒	-	ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย	-
๓	-	เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก	-

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ตารางแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

แบบรายงานสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	
โอกาส/ ความเสี่ยง	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาตไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ
	ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย
	เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก
สถานะของการดำเนินการจัดการความเสี่ยง	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☒ เฝ้าระวังและติดตามต่อเนื่อง ☐ เริ่มดำเนินการไปบ้าง แต่ยังไม่ครบถ้วน ☐ ต้องการปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงใหม่ให้เหมาะสม ☐ เหตุผลอื่น (โปรดระบุ) ....

แบบรายงานสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	
ผลการดำเนินงาน	สถานะความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ สถานะความเสี่ยง สีเหลือง หมายถึง เป็นความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติการควบคุมดูแล - มีการเน้นย้ำในการประชุมประจำเดือนพนักงานเป็นประจำทุกเดือน

แผนบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ ได้กำหนดมาตรการภายในเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๙ มาตรการ ประกอบด้วย

๑. มาตรการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ
๒. มาตรการให้มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมในการดำเนินการ
๓. มาตรการป้องกันการรับสินบน
๔. มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง
๕. มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ
๖. มาตรการการจัดซื้อร้องเรียนกรณีเกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่
๗. มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
๘. เจตจำนงสุจริตในการบริหาร
๙. เจตจำนงสุจริตเพื่อพัฒนาให้มีคุณธรรมและความโปร่งใส

ภาคผนวก

คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ

ที่ ๖๑๔ /๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖ และหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ ใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานรัฐที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของหัวหน้าหน่วยงานรัฐ ดังนี้

๑. นายกององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	ประธานกรรมการ
๒. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	รองประธานกรรมการ
๓. รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	กรรมการ
๔. หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ	กรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการกองช่าง	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม	กรรมการ
๘. หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน/เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน	กรรมการ
๙. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	กรรมการ/เลขานุการ
๑๐. ผู้ช่วยนักวิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

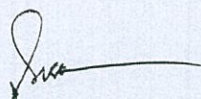
หน้าที่และความรับผิดชอบ

- รับได้
๑. กำหนดเกณฑ์วัดความเสี่ยงและเพดานความเสี่ยงที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ จะยอมรับได้
  ๒. กำหนดมาตรการที่จะใช้ในการจัดการความเสี่ยงให้เหมาะสมต่อสถานการณ์
  ๓. ทบทวนความพอเพียงของนโยบายและระบบบริหารความเสี่ยงโดยรวมถึงความมีประสิทธิผลของระบบและการปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด
  ๔. มีหน้าที่ในการพิจารณาและอนุมัตินโยบายและกรอบการบริหารความเสี่ยง
  ๕. ติดตามการพัฒนารอบการบริหารความเสี่ยง
  ๖. ติดตามกระบวนการบ่งชี้และการประเมินความเสี่ยง
  ๗. ดูแลและติดตามการปฏิบัติตามนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงภายใต้แนวทางและนโยบายที่ได้รับอนุมัติจากนายกององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ
  ๘. ประเมินและอนุมัติแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
  ๙. รายงานต่อนายกององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ และจัดการความเสี่ยง

๑๐. รายงานต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการบริหาร การดำเนินงานและสถานะความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมถึงสิ่งที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและกลยุทธ์ที่กำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายรัสสี พิจุลย์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ